

Oegentligheter och korruption - uppföljning tidigare granskningar

Dnr: Rev 45-2013

Genomförd av: Revisionsenheten
Vilhelm Rundquist

Behandlad av Revisorskollegiet den 5 februari 2014

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte/revisionsfråga.....	3
1.3 Underliggande revisionsfrågor	3
1.4 Revisionskriterier.....	3
1.5 Ansvarig nämnd.....	4
1.6 Metod	4
2. Regionstyrelsens arbete med att upprätta ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för arbetet med att motverka oegentligheter	4
3. Avslutning	5
3.1 Slutsats	5
3.2 Bedömning	6
3.3 Rekommendationer.....	6

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Revisionsenheten har genomfört en granskning (dnr Rev 37-2010) avseende regionens riktlinjer och rutiner avseende arbetet med att upptäcka och motverka oegentligheter i regionens verksamheter. Revisorerna gav en rad rekommendationer till granskade nämnder och styrelser då ett flertal väsentliga brister uppmärksammades.

Med detta som bakgrund bedömde revisorskollegiet i samband med sin risk- och väsentlighetsanalys inför revisionsåret 2013 att en uppföljning av tidigare granskning bör ske. Det är Regionstyrelsen som har det övergripande ansvaret för att ett systematiskt arbete bedrivs för att förebygga och upptäcka oegentligheter och korruption i organisationen.

Revisionen noterar att inga väsentliga åtgärder har vidtagits sedan tidigare granskning från regionledningens sida för att arbeta fram och implementera riktlinjer och rutiner för att motverka och upptäcka oegentligheter. Revisionen bedömer att det finns en kvarvarande risk för att eventuella oegentligheter som kan förekomma i verksamheterna inte upptäcks då det finns brister i riktlinjer, rutiner och förståelse för vikten av att arbeta förebyggande.

1.2 Syfte/revisionsfråga

Har Regionstyrelsen upprättat ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för arbetet att motverka oegentligheter?

1.3 Underliggande revisionsfrågor

För att svara på revisionsfrågan har den brutits ner till underliggande frågeställningar. Dessa har utgjort grunden för genomförda intervjuer och för vår bedömning av upprättad dokumentation.

- Finns det övergripande riktlinjer för hur regionen ska arbeta för att upptäcka och motverka oegentligheter?
- Hur arbetar regionstyrelsen för att säkerställa att samtliga nämnder och styrelser arbetar i enlighet med riktlinjer och rutiner?
- Genomförs analyser avseende risk för förekomsten av oegentligheter i organisationen?
- Tar regionstyrelsen del av eventuella analyser?
- Finns det utarbetade kommunikationsvägar för att lämna information om misstanke om oegentligheter?
- Hur arbetar regionstyrelsen för att skapa en kultur i organisationen som motverkar korruption och otillbörlig påverkan på tjänsteman/förtroendevald?
- Hur följs detta arbete upp?

1.4 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de normer eller bedömningsgrunder som utgör underlag för analys, slutsats och bedömning.

- Kommunallagen 6 kap. 7 §
- Brottsbalken, särskilt avseende korruptionsbrott

- Lag om offentlig upphandling
- Övergripande styrdokument avseende intern kontroll

1.5 Ansvarig nämnd

Denna granskning är avgränsad till regionstyrelsen.

1.6 Metod

Granskningen är genomförd genom intervjuer och dokumentstudier. Direktör Bengt Säterskog och Säkerhetschef Valter Lindström är intervjuade. Vi har tagit del av tidigare granskning, regionens säkerhetspolicy samt värdegrundsdokument.

2. Regionstyrelsens arbete med att upprätta ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för arbetet med att motverka oegentligheter

Finns det övergripande riktlinjer för hur regionen ska arbeta för att upptäcka och motverka oegentligheter?

Regionen har inte upprättat centrala gemensamma riktlinjer för hur arbetet för att upptäcka och motverka oegentligheter ska bedrivas. De riktlinjer som finns berör i huvudsak säkerhetsarbete generellt ska bedrivas i regionen.

Tidigare har regionen upprättat dokument avseende regionens värdegrund och förväntat förhållningssätt hos personalen. Dessa dokument är inte levande och därmed inte kända i organisationen.

Sedan år 2010 ska regionen upphandla i enlighet med antagen uppförandekod. I koden ställs särskilda sociala krav. Regionfullmäktige uppdaterade koden 2013-09-24. Uppförandekoden bygger på en rad internationella konventioner och internationell lagstiftning, bland annat FN:s deklARATION mot korruption.

Det pågår ett projekt kring översyn av policydokument och centrala riktlinjer. Inom ramen för detta ska nya riktlinjer arbetas fram för hur regionens verksamheter ska upprätta risk- och väsentlighetsanalyser. Policydokument så som inköbspolicy, finanspolicy, säkerhetspolicy m.m. syftar till att utveckla en styrmiljö som gynnar ett korrekt förhållningssätt inom de områden som policyn riktas mot. Detta förutsätter dock att dokumenten är kända, accepterade samt att det sker en kontinuerlig uppföljning av efterlevnad.

Hur arbetare regionstyrelsen för att säkerställa att samtliga nämnder och styrelser arbetar i enlighet med riktlinjer och rutiner?

För tillfället bedrivs inget arbete från regionstyrelsens sida för att utveckla och implementera riktlinjer och rutiner för hur arbetet med att identifiera och motverka oegentligheter. Inom hälso- och sjukvården arbetar man med MedControl Pro för att registrera avvikelser. Systemet är idag endast kopplat till hälso- och sjukvården men om fler verksamheter kan ha tillgång till det som avvikelssystem skulle det enligt vad som framkommit vid våra intervjuer kunna utgöra en grund för att identifiera risker för förekomst av oegentligheter.

Genomförs analyser avseende risk för förekomsten av oegentligheter i organisationen?

Varje förvaltningsledning samt varje nämnd och styrelse förväntas genomföra en risk- och väsentlighetsanalys som en del i att upprätta en internkontrollplan. Det finns i sammanhanget inte något särskilt krav på att frågan om risk för förekomsten av oegentligheter ska hanteras. Frågan kan aktualiseras i samband med det arbete som nu pågår på regionkansliet avseende en utvecklad internkontrollprocess.

Tar regionstyrelsen del av eventuella analyser?

Då det inte förekommer riktade analyser om huruvida det föreligger risker för oegentligheter i regionens verksamheter kan inte heller regionstyrelsen ta del av analyser. De analyser som förekommer är i hög grad händelsestyrda. I dessa sammanhang erhåller regionstyrelsen redogörelser för händelser och insatser.

Finns det upparbetade kommunikationsvägar för att lämna information om misstanke om oegentligheter?

Det finns idag inga upparbetade kommunikationsvägar för hur medarbetare eller allmänhet kan lämna information utifrån en misstanke om att oegentligheter kan förekomma. De möjligheter som idag är tillgängliga är regionens myndighetsbrevlådor och/eller informationsöverlämnande till medarbetare.

Hur arbetar regionstyrelsen för att skapa en kultur i organisationen som motverkar korrupktion och otillbörlig påverkan på tjänsteman/förtroendevald?

Det finns inte en utvecklad strategi för hur regionstyrelsen vill arbeta med att skapa en kultur i organisationen som syftar till att motverka förekomsten av korrupktion, oegentligheter och otillbörlig påverkan på tjänstemän och förtroendevalda. Det finns upprättade dokument avseende värdegrund och säkerhetsarbete men dels är värdegrundsdokumentet inte ett känt och levande dokument och säkerhetspolicyn täcker inte in området.

Hur följs detta arbete upp?

Då det råder en avsaknad av ett systematiskt arbete med att skapa en god kultur i organisationen kring attityder till mutor, bestickning och korrupktion gör inte heller någon systematisk kartläggning av riskerna för förekomst av detta. Det innebär att det är svårt att följa upp arbetet med att motverka oegentligheter i organisationen.

3. Avslutning

3.1 Slutsats

Regionens arbete med att motverka oegentligheter, korrupktion och mutor och bestickning är underutvecklat. Det saknas en övergripande gemensam plattform för förtroendevalda, chefer och medarbetare att utgå ifrån i ett eget förbättringsarbete i nämnder, styrelser och förvaltningar. Det är väsentligt att regionledningen, både förtroendevalda och tjänstemän förmedlar ett synsätt och värderingar som gynnar en kultur som motverkar oegentligheter. Detta kan uppnås genom att i det arbete som nu pågår kring säkerhetsarbetet och en utvecklad internkontrollprocess integrerar arbetet med att identifiera risker för förekomsten av mutor, bestickning, korrupktion och oegentligheter. Det finns policydokument och uppförandekoder som är antagna men ej implementerade i nämnder och förvaltningar, vilket bör ske. Arbetet gynnas av ett utvecklat samarbete mellan förvaltningarna i ämnet.

3.2 Bedömning

Utifrån ställd revisionsfråga och uppställda revisionskriterier bedömer vi att regionstyrelsen inte har upprättat ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för arbetet att motverka oegentligheter.

Regionstyrelsen har inte i tillräcklig omfattning arbetat med att utveckla en kultur och skapa förutsättningar för ett systematiskt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka förekomsten av oegentligheter i organisationen.

Vi bedömer att nämnder och styrelser bör ta initiativ till att inom sina ansvarsområden utveckla och stärka den interna kontrollen så att den omfattar kontrollåtgärder som syftar till att motverka risken för oegentligheter.

3.3 Rekommendationer

- Regionstyrelsen bör uppdra åt regionkansliet att utveckla regiongemensamma strategier för att motverka risken för förekomsten av oegentligheter i organisationen.
- Regionstyrelsen bör stötta och samordna övriga nämnder och styrelser arbete med att inom ramen för arbetet med att upprätthålla en tillräcklig intern kontroll identifiera risken för förekomsten av oegentligheter inom respektive nämnd/styrelse

Vilhelm Rundquist
Certifierad kommunal yrkesrevisor